

Kaza namazının hükmü

Ahmet AKCAN: “Kaza namazının hükmü nedir? Önemi nedir? Delilleri var mıdır? Uygulaması nasıl olacaktır?”

Üzerimize farz olup da, vakti içinde kılmadığımız her farz namazı kaza etmek, üzerimize farzdır. Namazı ister sehven, ister unutarak, ister uykuda, ister kasten, isterse başka bir sebeple geçirmiş olalım, fark etmez; üzerimizden farziyeti düşmez. Edası farz olan namazın, kazası da farzdır. Ayrıca günahından Allah’a sığınmak için tövbe-istiğfar etmek lâzımdır.

Ebû Katâde’nin (ra) anlattığına göre Peygamber Efendimiz (asm), uyku sebebiyle namazını vaktinde kılamadıklarından şikâyet edenlere şöyle buyurdu: “Uykuda iken namazı geçirmek kusur değildir. Uyanık iken kılmamak kusurdur. Sizden biriniz unutursa veya uykuda namazını geçirirse hatırlayınca hemen kılsın.” 1

Namazı vakti içinde kılmaya eda denir. Bir farz namazın iftitah tekbirini aldıktan sonra vakti çıksa, Hanefî ve Hanbelî mezheplerine göre bu namaz eda olarak kılınmış olur. Şafiî ve Malikî mezheplerine göre ise bir namazın eda olması için, hiç olmazsa ilk rekâtının vakti içinde kılınmış olması gerekir.

Vakti giren farz namazı kılmak, bizim Allah’a karşı borcumuzdur. Bu borç, her hangi bir insana olan borcumuzdan farksız üzerimizde bir zimmet halindedir ve bunu ödemek zorunludur. Bu zimmetten bir an önce kurtulmayı, şartlarımız ne olursa olsun gündemimizin ilk sırasına almalıyız. Bu konudaki duyarlılığımız, bizim Allah’a karşı olan takvamızın da, sevgimizin de, korkumuzun da bir gereğidir.

İnsan borçlarını bir an önce ödeme gayreti içinde olmalıdır. Borçları biriktirip ödemekte duyarsız davranmak, nasıl ki bu dünya hayatında malımızın haciz ile icra edilmesine sebep oluyorsa, uhrevî hayatımız için de durum bundan farksızdır. Borçlarına sâdık olan mantıklı bir kişi, namazlarına da sadık olmalıdır. Bir firmanın senetlerini imzaladığınız takdirde, borcunuzu günü gününe ödemek için âdeta tekeden süt sağıyorsunuz, büyük bir gayretle olumsuz şartları olumlu hâle getiriyorsunuz. Ödeme gücünüz olmadığında bile borç-harç bulup taahhüdünüzü yerine getirip, senedinizi alarak, borç zimmetini üzerinizden kaldırıyorsunuz. Aksi

takdirde mahkemelere hesap vermek zorunda kalacaksınız. Mahkeme sizin, “efendim, ödeme gücüm yoktu!” demenizi hesaba almadan senedinizdeki borcunuz kadar malınızı haczediyor; neticede alacaklı, sizin özel durumunuz ne olursa olsun, sizden alacağı kadar bir malı almaya hak kazanıyor. Ve bu onun hakkı oluyor.

Peki, Allah’ın üzerimizdeki hakkını hiç düşünüyor muyuz?

Her şeyi, ama her şeyi kendisine borçlu olduğumuz Yaradan’ımıza karşı geniş bir şükür vazifesi ile yükümlü tutulmamız, eşyanın tabiatı gereği değil midir? Bu şükür vazifesine karşı duyarsız kalmamızı gerektiren bir neden var mı Allah aşkına? Kaldı ki, günün beş vaktine serpiştirilmiş, vaciple birlikte toplam yirmi rek’atlık bir Günlük Farz Namaz Programı’nın hiçbir tarafı yapılmayacak cinsten değildir ki? Zamanında kılmadığımız namazların kazasını kılmak için duyarlı davranmaz ve geçirdiğimiz farz namazları mazinin derin derelerinde unutursak eğer, onlarca namazın zimmeti üzerimizde bulunduğu hâlde gözümüze uyku girebilir mi, sabah-akşam soframızdan lezzet alabilir miyiz, aşımız dilimize acılaşmaz mı, dimağımızdan yaşamak zevki kaçıp gitmez mi?

Günlük yirmi rek’atlık namaz zimmetini bu gün, evet bu gün ödemiyorsak eğer, ne zaman ödeyeceğiz? Geçirdiğimiz farz namazın kazasını ne diye bir bilinmez tarihe bırakıyoruz? Kaldı ki günlük yirmi bir rek’at da sünnet namaz var ve bu gün sünnetten bahsetmiyoruz; zimmetten bahsediyoruz. Kılmadığımız her bir farz namaz, üzerimizde zimmetimize geçen bir borç olarak duruyor. Bunu ne zaman ödeyeceğiz? Rabbimizin günlük yirmi rek’atlık farz emri karşısında nazlanıyoruz, dudak büküyoruz, burun kıvrıyoruz; borçlu kalmaktan sakınmıyoruz, çekinmiyoruz! Üzerimize icra memuru gönderseydi kılardık muhakkak; ama değeri kalır mıydı?

Düşünün; her bir vakit namazı kılmadığımızda estetiğimizden bir şey kaybediyoruz! Böylece zimmetimizde namazlar arttıkça eriyoruz, mahvoluyoruz! Ve kazasını kılıp borçtan kurtulmadıkça estetiğimiz veya elimizden icra ile alınan maddî değerlerimiz geri verilmiyor! Göz göre göre tükeniyoruz! Ne tıp çare, ne teknoloji! Ne yapardık? Böyle bir durumda şimdiki gibi, günde yirmi rekâtlık bir zimmeti çok görür müydük? Sorular uzayabilir fakat böyle icra usulüyle kılınan namazla Allah’ın rızasını kazanmak mümkün olmazdı. Ucunda dünyevî bir menfaat vardı çünkü.

Netice olarak Allah’a kul olmak lâzım ve bu kulluğu Allah’ın farz emri olan namazı kılmakla göstermek lâzım. Vaktinde kılmadığımız namazların kazasını ihmal etmeden, bir program dâhilinde kılarak hiç olmazsa zimmetten kurtulmak lâzım. Günahı için de tövbe etmekte gecikmemek gerekir.

Dipnotlar

1. Nesâî, Namaz Vakitleri, 53